

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

Володимир ГОРНИК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та
страхування»

форма навчання денна, заочна

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК силябусу, старший викладач кафедри фінансів та обліку

(підпис) Оксана СТРИБУЛЬ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від 29.08.2024

Завідувач кафедри
(підпис) Анатолій ПУТІНЦЕВ

Гарант освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»: кандидат економічних наук, доцент

(підпис) Ольга ПИЛИПЕНКО

Рецензії/відгуки (вказати від кого, за наявності)

⋮

2. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПІ	Банківські операції Шифр за ОПІ – ОК.35
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4 рік навчання, 8-ий семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	5 кредитів, 150 годин, 32 години аудиторних, з них: 22 год. лекцій, 10 год. семінарських занять 118 годин - самостійна робота Курсова робота
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6. Інформація про консультації	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Курінна Оксана Володимирівна, старший викладач кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	kyrinna.oksana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
3. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Курс «Банківські операції» є необхідною складовою частиною вивчення циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. Він дає можливість опанувати основні аспекти банківського бізнесу, сформуванню системи знань у галузі організації та технології здійснення банками пасивних і активних операцій, надання банківських послуг, а також розвинути в студентів професійні якості, навички та професійне мислення.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<u>Мета викладання</u> навчальної дисципліни «Банківські операції»: формування системи знань у галузі організації і технології здійснення банками пасивних та активних операцій, надання банківських послуг, сприяти набуттю практичних навичок при виконанні банківських операцій, пов'язаних з розрахунково – касовим, кредитним та іншими видами обслуговування клієнтів банку. <u>Завдання навчальної дисципліни</u> : засвоєння теоретичних засад и методології проведення банківських операцій та надання банківських послуг, набуття вмінь оперувати нормативно-

	правовими документами НБУ, аналізувати стан банківських операцій, розв'язувати питання взаємовідносин між клієнтами і комерційними банками та між НБУ і комерційними банками. <u>Цілі вивчення дисципліни:</u> отримання практичних навичок щодо виконання банківських операцій, пов'язаних із кредитуванням, розрахунками, фінансуванням інвестицій і наданням клієнтам інших банківських послуг.
Пререквізити	«Банківська справа», «Гроші та кредит», «Фінанси»
Постреквізити	«Банківський менеджмент»
Формат проведення дисципліни	Змішана форма навчання: очна та онлайн (з використанням Google Classroom)

4. Загальні та спеціальні компетентності

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПР04	ПР03	ПР05	ПР07
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	ПР03	ПР05	ПР04	ПР07

5. Програмні результати навчання

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчально го заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Тема 1. Сутність, види та організація діяльності банків	Лекція	дискусія	2
Тема 2. Операції банків з формування власного капіталу	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 3. Операції банків із залучення та запозичення коштів	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 4. Операції банків з обслуговування платіжного обороту	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 5. Кредитні операції банків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 6. Особливості операцій з надання та погашення окремих видів кредитів	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 7. Операції банку з векселями	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія	2 1
Тема 8. Інвестиційні операції банку	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 9. Операції банків з іноземною валютою	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1
Тема 10. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/	2 1

Тема 11. Операції з надання банківських послуг	Лекція Практичне заняття	проблемні питання	
		усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 1

7. Інформація про індивідуальне завдання

1. Виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи.
2. Аналітичний огляд.
3. Аналіз практичних, проблемних ситуацій.
4. Підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції.
5. Написання курсової роботи.

У курсовій роботі студент має показати: знання і правильне розуміння закономірностей, що складаються у банківській сфері; уміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та інструктивним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки щодо поліпшення фінансових відносин і вдосконалення банківської системи; здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення цифрового матеріалу, застосовувати сучасну методику дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм та інших графічних рисунків.

Тематика курсових робіт:

1. Роль комерційних банків у розвитку економіки держави.
2. Ліцензування банківських операцій: проблеми та перспективи.
3. Роль власного капіталу в роботі комерційного банку.
4. Тенденції і перспективи розвитку ресурсної бази комерційних банків України.
5. Обов'язкові резервні вимоги як метод мінімізації ризиків при здійсненні активних операцій.
6. Міжбанківське кредитування та перспективи його розвитку в Україні.
7. Механізм депозитного обслуговування фізичних осіб та напрямки його вдосконалення.
8. Роль розрахунково-касових операцій в діяльності комерційних банків.
9. Безготівкові операції банків та платіжні інструменти сучасної банківської установи.
10. Проблеми і перспективи формування кредитного портфеля комерційного банку в Україні.
11. Споживче кредитування в українських комерційних банках та шляхи підвищення його ефективності.
12. Валютний ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку.
13. Особливості формування портфеля цінних паперів комерційного банку.
14. Механізм банківського кредитування юридичних осіб та напрями його вдосконалення.

15. Механізм банківського кредитування фізичних осіб та напрями його вдосконалення.
16. Витрати банку, їх структура і порядок формування.
17. Прибутковість банківських операцій і методи забезпечення її росту.
18. Лізинг та особливості його здійснення в українській банківській практиці.
19. Ліквідність і платоспроможність банку: проблеми управління ними на сучасному етапі.
20. Фінансова стійкість комерційних банків: сутність, значення, критерії визначення і оцінки.
21. Особливості інвестиційної діяльності в банківській практиці.
22. Оцінка та управління валютним ризиком у комерційному банку.
23. Якість активів комерційного банку: сутність і критерії оцінки.
24. Ціна і собівартість банківських послуг: особливості формування.
25. Кредитний рейтинг позичальника: сутність і критерії визначення.
26. Організація роботи комерційного банку з фізичними особами.
27. Сучасні тенденції розвитку ринку депозитів населення в Україні.
28. Особливості функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб в Україні.
29. Перспективи розвитку системи електронних платежів в Україні.
30. Банківська система України і особливості її функціонування.
31. Глобалізація банківської системи України на сучасному етапі.
32. Капітал банку, його структура і порядок формування.
33. Сучасні проблеми формування та оцінки ресурсної бази комерційних банків.
34. Тенденції і перспективи розвитку активних операцій комерційних банків України.
35. Депозитні операції комерційних банків як джерело формування ресурсної бази комерційних банків.
36. Залучення ресурсів на міжбанківському ринку в сучасних умовах.
37. Безготівкові розрахунки в Україні: проблеми та перспективи розвитку.
38. Розвиток операцій комерційного банку з банківськими картками.
39. Банківське кредитування: суть та значення для функціонування економіки.
40. Іпотечне кредитування: проблеми і перспективи розвитку.
41. Кредитна політика комерційного банку.
42. Організація роботи комерційного банку з емісії власних цінних паперів.
43. Валютні операції комерційних банків та їх характеристика.
44. Операції комерційного банку із залучення та розміщення валютних цінностей.
45. Доходи банку, їх структура і особливості визначення.
46. Фінансова стійкість комерційного банку та шляхи її досягнення.
47. Кредитоспроможність позичальника як форма мінімізації кредитних ризиків.

48. Сучасні тенденції розвитку ринку депозитів юридичних осіб.
49. Оцінка результатів діяльності комерційного банку.
50. Ліквідність банківської системи: сутність, визначення та вплив на реальний сектор економіки.
51. Факторинг, особливості його здійснення в українській банківській практиці.
52. Іноземні банківські інвестиції: сучасний стан та перспективи розвитку.
53. Особливості застосування інструментів грошово-кредитної політики Національного банку України.
54. Особливості банківського маркетингу в Україні.
55. Особливості капіталізації банківської системи України.
56. Ресурсний потенціал банків у забезпеченні інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.
57. Пасивні операції банку, їх структура і необхідність здійснення.
58. Інвестиційне кредитування та проблеми його розвитку в українській економіці.
59. Проблемні кредити в банках, причини виникнення, заходи і перспективи мінімізації.
60. Рефінансування комерційних банків в умовах економічної кризи.
61. Інвестиційні операції банків: ризики і ліквідність.
62. Активні вексельні операції банку та перспективи їх розвитку в Україні.
63. Особливості формування доходів і витрат комерційного банку.
64. Трастові послуги комерційного банку і особливості їх надання.
65. Регулятивний капітал, його структура і порядок формування в сучасних умовах.
66. Взаємовідносини комерційних банків з Національним банком України.
67. Організація та управління фінансовою безпекою банку.
68. Формування та розвиток банківського ринку Інтернет-послуг

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. до навчального середовища, а також приєднання до папки курсу на Google Classroom оскільки там розміщуються навчальні матеріали

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тесту, іспиту заборонені. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання тесту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням.

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за видами діяльності, як і самі види діяльності, обирає викладач відповідно до специфіки навчальної дисципліни:

- робота на лекційних заняттях;
- виконання завдань під час практичних занять;
- фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання завдань самостійної роботи тощо.

Загальна система оцінювання	Підсумкова оцінка з дисципліни є сумою оцінок з відповідною вагою за кожен з таких видів робіт: активна робота на семінарських заняттях, тести, виконання практичних робіт та підсумковий контроль (екзамен). Підсумкова оцінка визначається відповідно до поданої нижче таблиці оцінювання за різними шкалами (100-бальна, ECTS, національна).
Тестування	Проводиться з кожної теми курсу, оцінюється максимум 5 балів/тема
Підготовка презентації	Максимум – 10 балів

Іспит	Іспит проводиться в кінці курсу, включає два теоретичних питання і одне практичне завдання. Максимально оцінюється в 40 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка за всіма обов'язковими видами робіт

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” № 2121-III від 07.12.2000 (останні зміни № 2522-VI від 09.09.2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті” № 185/94-ВР від 23.09.1994 (зі змінами). <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/pisma/gfsu/schodo-zastosuvannya-vimog-1042480.html>
3. Закон України “Про Національний банк” № 679-XIV від 20.05.1999 (зі змінами) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#TextЗакон> України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” № 2346-III від 05.04.2001 (зі змінами).
4. Закон України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” 4452-17 від 23.02.2012 (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>
5. Закон України “Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” № 710/97-ВР від 10.12.1997 (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-%D0%B2%D1%80/ed20110115>

6. Закон України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати” № 979-IV від 19.06.2003 (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
7. Закон України “Про фінансовий лізинг” № 723/97-В від 16.12.1997(зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
8. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” № 3480-IV від 23.02.2006(зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
9. Банківська система [Текст] : навч. посіб. / [М. І. Крупка та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. — Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. — 508 с.
10. Банківська система [Текст]: навчально-методичний посібник / О. М. Мусієнко, І. В. Карбівничий, М. П. Могильницька . - К. : УБС НБУ, 2014. - 152 с.
11. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред проф. Р.І. Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314с.
12. Банківські операції: Навч. посіб. Для дистанційного навчання / І.М. Лазепко, М.Д. Алексеєнко, М.І. Сивульський та ін.; Авт.кол під керівництвом І.М. Лазепка; За наук. Ред. А.М. Мороза. – К.: Університет «Україна», 2007. – 328с.
13. Банківські операції: Підручник – 2-ге вид.. випр і доп. / А.М. Мороз, М.І. Савлук та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. - К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.
14. Романова М.І. Основи банківської справи. Навчальний посібник. / М.І.Романова, Ж.В. Устюгова – К.: ЦУЛ, 2007. – 168 с.
15. Стечишин Т. Б. Банківська справа: навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, О. Л. Малахова. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 404 с

Додаткові:

16. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.
17. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посібник. / уклад. : О.М. Гладчук, І.Я. Ткачук, В.М. Харабара. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 208 с.
18. Васюренко О.В. Банківські операції. Навч.посібник.К. Знання, 2006. – 311с.
19. Капран В.І., Кравченко М.С., Коваленко О.К., Омельченко С.І. Банківські операції: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
20. Косова Т.Д., Циганов О.Р. Банківські операції: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 372с.
21. Левандівський О.Т. Банківські операції : навч. посіб. / О.Т.Левандівський, П.Е.Дементер. - К. : Знання, 2012. - 463 с. (Вища освіта ХХІ століття).
22. Макроекономічне стрес-тестування банків: монографія. / Відп. Івасів І.Б. Укл. Максимова А.В., Корнилюк Р.В – К.КНЕУ, 2014. – 186с.

23. Міщенко В.І., Слав'янська Н.Г., Коренєва О.Г. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., перероб. І доп. – К.: Знання, 2007. – 796с. – (Вища освіта ХХІ століття).
24. Прасолова С.П. Банківські операції [Текст] : навч. посіб. і практ. / С.П. Прасолова, О.С.Вовченко - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 568 с.
25. Череп А.В., Андронova О.Ф. Банківські операції: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2008. – 410с.
26. Чуб О.О. Банки в глобальній економіці: [монографія] / Чуб О.О. – К.: КНЕУ, 2009. – 340 с. – 19,99 др. арк.
27. Шевченко Р. І. Банківські операції: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2003. – 276 с.

Інформаційні ресурси

28. Офіційний сайт Верховної Ради України www.rada.gov.ua
29. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
30. Офіційний сайт Державного комітету статистики України www.ukrstat.gov.ua
31. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
32. Розділ "Законодавство України" офіційного сайту Верховної Ради України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
33. Офіційний сайт світового банку: www.worldbank.org
34. Офіційний сайт Асоціації українських банків www.aub.com.ua.
35. Офіційний сайт Українська асоціація інвестиційного бізнесу www.uaib.com.ua.
36. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб www.fg.org.ua.
37. Офіційний сайт Українського бюро кредитних історій